

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 21.12.2004, sp. zn. 10 To 369/2004, ECLI:CZ:KSHK:2004:10.TO.369.2004.1

Číslo: 30/2006

Právní věta: Zatajení příjmu docíleného trestným činem a neodvedení daně z takového příjmu nelze posuzovat jako zkrácení daně ve smyslu § 148 tr. zák. To platí i v případě, že jde o příjem z trestného činu lichvy podle § 253 tr. zák., spočívající v tzv. lichvářském úroku z půjčky, včetně té jeho části, která by představovala obvyklý úrok.

Soud: Krajský soud v Hradci Králové

Datum rozhodnutí: 21.12.2004

Spisová značka: 10 To 369/2004

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Lichva, Zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby

Předpisy: § 148 tr. zák.
§ 253 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud z podnětu odvolání obžalované B. N. částečně zrušil rozsudek Okresního soudu v Náchodě ze dne 20. 5. 2004, sp. zn. 1 T 94/2001, a to ve výroku o vině trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. a v celém výroku o trestu. Nově rozhodl o trestu za zbývající trestné činy a o zproštění obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř. pro skutek, v němž byl spatřován trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Náchodě ze dne 20. 5. 2004, sp. zn. 1 T 94/2001, byla obžalovaná B. N. uznána vinnou trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. (bod 1/ výroku o vině), dále pak trestným činem lichvy podle § 253 odst. 1, odst. 2 tr. zák. (bod 2/ tohoto výroku), jakož i trestným činem podvodu ve smyslu § 250 odst. 1, odst. 2 tr. zák.,(bod 3/ tohoto výroku). Za tyto trestné činy uložil okresní soud obžalované úhrnný trest odnětí svobody v trvání dvou roků, s podmíněným odkladem výkonu trestu na zkušební dobu v trvání tří roků. Poškození F. Č. a J. F. byli se svými nároky na náhradu škody odkázáni na řízení ve věcech občanskoprávních (§ 229 odst. 1 tr. ř.). Naproti tomu byla obžalovaná zproštěna podle § 226 písm. b) tr. ř. obžaloby pro dílčí útok pokračujícího trestného činu lichvy podle § 253 odst. 1, odst. 2

tr. zák.

Trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm.c) tr. zák. se obžalovaná podle napadeného rozsudku dopustila tím, že

1) v době od 31. 5. 1996 do 7. 7. 1998 postupně obdržela od F. Č. jako od fyzické osoby a dále jako od zástupce společnosti D., s. r. o., N., celkem částku 3 030 090 Kč, a to jako úhradu půjčky ve výši 762 000 Kč, kterou tomuto poskytla v době od 12. 1. 1995 do 1. 4. 1996 a takto získaný příjem v úmyslu zkrátit odvod daně z příjmů fyzických osob jednak ve výši 1 331 800 Kč vyplacené jí postupně na soukromý bankovní účet, částku 1 030 000 Kč vyplacenou jí postupně v hotovosti zcela zatajila a daňové příznání z příjmů fyzických osob za roky 1996 až 1998 vůbec nepodala a dále částky ve výši 50 142 Kč ze dne 7. 1. 1997, 306 148 Kč ze dne 7. 2. 1997 a 151 800 Kč ze dne 27. 3. 1997 si nechala zaslat na účet Nadace S. u AB, a. s., a tyto částky odčerpala za využití fiktivních dokladů výdajových, kdy měl Z. F. převzít dne 10. 2. 1997 částku 81 500 Kč, dne 3. 4. 1997 částku 508 000 Kč a obdobně si nechala zaslat částku 160 200 Kč dne 14. 11. 1996 na účet spol. DMF J., a tuto částku následně odčerpala za využití fiktivních výdajových dokladů, kdy měl dne 30. 10. 1996 půjčit Z. F. částku 160 000 Kč společnosti a dne 28. 11. 1996 vybrala z účtu částku 160 000 Kč jako údajné vrácení půjčky Z. F. na základě výdajového dokladu, tímto jednáním zkrátila daň z příjmů fyzických osob za rok 1997 ve výši 513 480 Kč a za rok 1998 ve výši 169 356 Kč ke škodě Finančního úřadu v N.

Trestný čin lichvy podle § 253 odst. 1, odst. 2 tr. zák. je ve výroku napadeného rozsudku popsán tak, že obžalovaná

2) při sjednávání půjček, které poskytla F. Č. v N. v době od 12. 1. 1995 do 1. 4. 1996, kdy mu poskytla dne 12. 1. 1995 částku 85 000 Kč, dne 27. 1. 1995 částku 100 000 Kč, dne 8. 2. 1995 částku 100 000 Kč, dne 15. 3. 1995 částku 100 000 Kč a dne 14. 9. 1995 částku 350 000 Kč, dne 29. 2. 1996 částku 21 000 Kč a dne 1. 4. 1996 částku 6000 Kč, tedy celkem 762 000 Kč, přičemž u každé předané částky požadovala 15 % úrok měsíčně a zneužila hospodářskou nesnáz F. Č. při zahájení podnikatelské činnosti, vzhledem k níž neměl ani dostatečný zdroj příjmů pro osobní potřebu; ke každé předané částce si jako zástavu nechala podepsat směnku bez stanovení příkazu zaplatit určitou peněžní částku a následně některé směnky vyplnila a nabízela je dalším osobám, a to zejména 4 směnky v nominální hodnotě 80 500 000 Kč, předané společnosti A. G., s. r. o., P., na základě smlouvy o postoupení pohledávky ze dne 5. 10. 2001; na úhradu půjčky obdržela od F. Č. jako fyzické osoby a dále jako zástupce společnosti D., s. r. o., N., celkem částku 3 030 090 Kč v období od 31. 5. 1996 do 7. 7. 1998,

Vůči uvedenému rozsudku podala obžalovaná prostřednictvím svého obhájce v zákonem požadované lhůtě odvolání, které zaměřila vůči všem jeho odsuzujícím výrokům.

Pokud jde o trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák., od samého počátku bylo postaveno najisto, že obžalovaná měla výdaje 762 000 Kč a příjmy 3 030 126 Kč. Svědek F. Č. nebyl schopen hodnověrně prokázat svá tvrzení vyjma plateb, na které byly obžalovanou vystaveny příjmové doklady. Obžalovaná pak rozvádí své výhrady vůči neobjektivně vypracovanému znaleckému posudku, na jehož podkladě nalézací soud vyčíslil obžalovanou neodvedenou daňovou povinnost. Skutečně zkrácená daň nebyla okresním soudem zjištěna.

V případě trestného činu lichvy podle § 253 tr. zák., obžalovaná poukazuje na to, že z provedeného dokazování nevyplývá její vědomost o stavu tísně svědka F. Č. či obchodní společnosti D., s. r. o. Tento svědek znal od počátku úrokovou míru 15% měsíčně.

Na základě takto koncipovaných odvolacích námitek, jakož i námitek týkajících se trestného činu

podvodu pak obžalovaná navrhuje, aby krajský soud napadený rozsudek zrušil a ji aby zprostil obžaloby u všech skutků kladených jí za vinu.

Z podnětu podaného odvolání přezkoumal krajský soud podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, které byly odvoláním napadeny, jakož i správnost postupu řízení, které těmto výročkům předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad. K vadám, které nejsou odvoláním vytýkány, odvolací soud přihlížel, jen pokud měly vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání.

Po výše uvedené přezkumné činnosti krajský soud dospěl k závěru, že odvolání obžalované je důvodné toliko částečně.

Okresnímu soudu nelze vytknout, že by se v průběhu řízení dopustil nějakého závažnějšího procesního pochybení, pro které by napadený rozsudek bylo nutno rušit již z důvodu uvedeného v § 258 odst. 1 písm. a) tr. ř. Odvolatelka ostatně ani nevytýká v podaném odvolání vady tohoto charakteru. Její právo na obhajobu pak bylo nalézacím soudem také plně respektováno.

Také důkazy, které byly k jednotlivým jejím skutkům provedeny, byly provedeny v souladu se zákonem, dokazování je nutno mít za úplné a okresní soud se pak na podkladě takto vykonaných důkazů dobral správných skutkových závěrů.

Pokud jde o skutky obžalované popsané pod body 1) a 2) výroku přezkoumávaného rozsudku, které spolu úzce souvisí, krajský soud uvedl:

Ze skutkových závěrů soudu prvního stupně především vyplývá, že obžalovaná v období od 31. 5. 1996 do 7. 7. 1998 inkasovala od svědka F. Č. jednak jako od fyzické osoby, jednak jako od zástupce společnosti D., s. r. o., celkovou částku 3 030 090 Kč, přičemž tento její příjem nebyl v plném rozsahu podroben odvodu daně z příjmu fyzických osob. Pokud jde o výši uniklé daňové povinnosti, pak nelze okresnímu soudu vytýkat, že vycházel zejména ze znaleckého posudku Ing. A. B., který okolnosti a způsob vypracování posudku prvému soudu i vysvětlil osobně u hlavního líčení.

Také druhý skutek je provedenými důkazy prokázán. Je možno odkázat na podrobnou a přesvědčivou výpověď svědka F. Č., která je, zejména pokud jde o okolnosti půjček peněz u obžalované, výši sjednaného úroku z jistiny a stav tísně, podporována i dalšími důkazy, např. výpověďmi svědků L. Č., Ing. P. a Ing. S. Z těchto výpovědí, pak okresní soud správně dovodil stav tísně u svědka L. Č., resp. společnosti D., s. r. o., jakož i úmysl obžalované této tísně záležící v hospodářských nesnázích využít ke svému obohacení. Okresní soud proto nepochybil, uznal-li obžalovanou vinnou trestným činem lichvy podle § 253 odst. 1, odst. 2 tr. zák., neboť výše úroku z půjčky 15% měsíčně v hrubém nepoměru s tím, jakého se dostalo plnění poškozenému F. Č. v porovnání s celkovou výší sumy, kterou od něho obdržela obžalovaná (tj. 762 000 Kč oproti 3 030 090 Kč). Pokud jde o vyčíslení neoprávněného prospěchu obžalované, okresní soud jej správně stanovil jako hodnotu F. Č. postupně vyplacených úroků v částce 2 268 090 Kč. Výše tohoto neoprávněného prospěchu jako prospěchu značného pak okresnímu soudu dovolila posoudit jednání obžalované i podle kvalifikované skutkové podstaty trestného činu lichvy podle § 253 odst. 2) tr. zák.

Krajský soud však dospěl k závěru, že v přezkoumávaném rozsudku soud prvního stupně pochybil, pokud uznal obžalovanou vinnou pod bodem 1) výroku o vině trestným činem zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák., třebaže vůči správnosti skutkových závěrů jako takových nelze mít výhrady.

Ustanovení § 148 tr. zák. ve své základní skutkové podstatě, tj. podle § 148 odst. 1, předpokládá zkrácení daně, cla, pojistného na sociální zabezpečení nebo zdravotní pojištění, poplatek nebo jinou

jim podobnou povinnou platbu, a to ve větším rozsahu. Toto ustanovení je určeno k ochraně zájmu státu na správném vyměření těchto zákonných finančních odvodových povinností. Zkrácením pak je jakékoli jednání pachatele, v důsledku čehož je mu jako poplatníkovi tato povinnost vyměřená jako nižší, případně k vyměření takové povinné platby vůbec nedojde. Až potud provedené důkazy nasvědčovaly tomu, že obžalovaná za zdaňovací období let 1997 a 1998 zkrátila jednu z těchto povinných plateb, tj. daň z příjmu fyzických osob, o částky, prvním soudem zmíněné.

Okresní soud však při rozhodování o vině pod bodem 1) výroku napadeného rozsudku nevzal v úvahu právní názor dlouhodobě zastávaný soudní praxí, podle něhož zatajení v daňovém přiznání příjmu, docíleného pachatelem trestným činem, a neodvedení daně z takového příjmu, nelze posuzovat jako zkrácení daně podle § 148 tr. zák., neboť pachatel by se tak nepřímo nutil k oznámení své vlastní trestné činnosti, což je v rozporu se zásadou, že k doznání nesmí být obviněný donucován žádným způsobem, přičemž zákonný zákaz takového donucení je obsažen v § 92 odst. 1 tr. ř. (srov. č. 85/1953, 53/1974 Sb. rozh. tr. a další).

Uvedený právní názor plně dopadá i na případ obžalované. Ta se nemohla dopustit trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby ve smyslu § 148 tr. zák. právě proto, že zatajila a následně neodvedla daň z příjmu fyzických osob, který dosáhla trestnou činností, tj. trestným činem lichvy podle § 253 odst. 1, odst. 2 tr. zák., jímž byla uznána vinnou pod bodem 2/ výroku napadeného rozsudku.

Z uvedeného důvodu proto krajský soud zrušil napadený rozsudek v té jeho části, v níž byla obžalovaná uznána vinnou tímto trestným činem (bod 1 výroku o vině). V důsledku tohoto zrušení bylo nutno zrušit i celý výrok o trestu (§ 258 odst. 2 tr. ř.). Kasačním postupem zůstal nedotčen výrok o náhradě škody, neboť ten má svůj podklad ve výroku o vině napadeného rozsudku uvedenému pod bodem 2) a 3). V návaznosti na toto zrušení pak krajský soud rozhodoval v mezích § 259 odst. 3 tr. ř. Především bylo nutno obžalovanou podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostit obžaloby pro skutek kvalifikovaný jako trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 148 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. Z důvodů výše vymezených nejde o trestný čin nejen této právní kvalifikace, ani o žádný jiný trestný čin.

Dále krajský soud odůvodnil výrok o trestu, který uložil obžalované za trestné činy, u nichž ponechal výrok o vině napadeného rozsudku nedotčen.